

V zadnji seji, minuli ponedeljek, odgovoril je pred vsem gospod deželni predsednik baron Winkler na obe interpelaciji, zadevajoče volitev kočevsko. Odgovor je v obče potrdil vse neredne pri in po volitvi kočevski, kakor so bile navedene v interpelaciji. — Odgovor do besede prijavimo prihodnjič.

Ta seja trajala je do $\frac{3}{4}$ 9. ure zvečer (pričeta zjutraj ob 9. uri s pretrganjem ene ure od 2—3). Zadnja točka dnevnega reda bile ste cestna postava in pa ona o uvrstitvi deželnih cest. Sprejele ste se obe postavi bistveno nespremenjeni. Ugovarjalo se je proti njima deloma od poslanca Krsnika z družega stališča pa od Deschmanna.

Koncem seje zahvalil se je deželni glavar grof Thurn deželnemu predsedniku in deželnemu zboru. — Enako zahvalil se je gospod deželni predsednik s stališča vlade deželnemu zboru za skazano udanost proti cesarju in za sklenenje postave. — Dr. Poklukar pa se je zahvalil imenom deželnega zbora gosp. deželnemu predsedniku in glavarju.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

75.

Kakao in čokolada.

(Dalje.)

Kakao je treba zmljeti v fino moko, ter jo s primesinami uobličiti v čokolado. Koj bodemo zvedeli, da je v kakaovem zrnju vrlo mnogo masti, to je olja, ki se pri navadni toplini ne raztopi. Kedar se kakao med železnimi valjci melje, tedaj se celo narodje ugreje do 40° C., in pri tem se kakaova mast raztopi, spusti se po moki, in naredi se gnjetivo testo, katero se po volji uobličiti dade. Kedar se uobličeno testo ohladi, tedaj se strdi in obdrži svojo obliko. No, za prirejanje čokolade ne jemljó nikdar sam kakao, temveč mešajo vánj sladkor, vanilijo, cimet, in ta zmes prihaja v trgovino z imenom čokolada. Če v kakao ne primešavajo nič drugega razen sladkorja, tedaj nazivajo tako čokolado zdravstveno čokolado. V nekatero čokolado pomešavajo raznih zdravil, da jih bolniki raje in laglje pijó, in tako čokolado nazivajo medicinsko. V želodečno čokolado pomešajo bikarbonate sode. Za ljudi slabega želodca so začeli v novejšem času prirejati čokolado brez masti ali olja. V ta namen stiskajo ugret in zdrobljen kakao toliko časa, da mu večino masti iztisnejo.

Kolike je vrednosti in cene kakao, moremo najboljše spoznati po njegovih sestavinah. Najznamenitejša sestavina kakaovega zrnja je Theobromin. Tvar ta se v sestavu svojem zelo malo razlikuje od Coffeina, ali Theina, ali v delovanju jima je povsem slična. Čist Theobromin v večji množini deluje kot strup, prav tako Coffein, dočim v mali množini, kakor ga v čokoladi pijemo, deluje vrlo ugodno na človeške živce, ter oživljuje in razbistruje. V zrnju ga je nekaj čez en postotek. Druga važna sestavina

je kakaova mast. V zrnju je te masti 45—49 postotkov. Slišali smo, da navadno ostane v čokoladi. Izločena kakaova mast prihaja jako pogosto v trgovino, ter se upotrebljuje v medicini. Da je čokolada ne samo oživljuječa pijača, temveč tudi dobra hrana, to je zato, ker je v kakaovem zrnju mnogo beljakovine in škroba. V sto delih kakaove moke je 13 do 18 delov beljakovine in 14 do 18 delov škroba. Tudi v kavi in v čaju je znamenita množina beljakovine, ali ta beljakovina ne prihaja v vodo, in zato nima niti kava niti čaj redilnosti.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor kranjski sklenil je svoje zborovanje minuli ponedeljek po dvamesečnem zborovanju. Zbor rešil je dolgo vrsto važnih in za deželno gospodarstvo pomenljivih predlogov, o katerih hočemo prilično spregovoriti obširnejše.

— V deželno deputacijo, katera ima cesarju izreči čestitanje dežele kranjske k 40letnici vladanja Njegovega in pa prošnjo, da doideta k slovesnemu otvorjenju deželnega muzeja v Ljubljani cesarjevič Rudolf in cesaričina Stefanija, izvolil je deželni zbor deželnega glavarja grofa Thurna, dr. Poklukarja in barona Schwegel-a.

— Osepnice v Ljubljani postale so tako hude, da so se minulo soboto zaprle vse javne šole v Ljubljani. Več oseb je umrlo, obolevalo pa jih je po 10 do 20 na dan. Največje število obolelih spada na one dni po razglašenju bolezni kot epidemične, ker se je do onega dne mnogo za kozami obolelih prikrivalo.

— Gospod deželni predsednik baron Winkler daroval je za uboge ljubljanske in druge dobrodejne namene 500 gold., namesto da bi bil priredil v svojem stanovanju navaden preddustni ples.

— Vreme. Minuli ponedeljek nastalo je po hudem mrazu (imeli sme do 15° mraza) zopet gorko vreme. Sneg se je tajal, da je voda s streh tekala v potokih.

— Kmetijsko potovalno predavanje v Mengšu ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gospod Gustav Pirc v nedeljo 29. t. m. popoldne po cerkvenem opravilu.

— Z Gorice dohaja nam od tamošnjega deželnega odbora sledeči poziv:

Na pomoč!

Po dolgi vrsti slabih letin je letošnja dolgotrajna suša potisnila obilno polovico prebivalcev naše dežele v strašno revščino.

Siromakom, kateri se ne morejo odtrgati od domače zemlje, ker jo preveč ljubijo, nego bi se dali po zapeljivih nadah izvabiti unstran morja, preti v sedanji hudi zimi blede lakota z vsemi njenimi groznimi nasledki, ki dosežajo svoj vrhunec v strašni, človeški um blodeči pelagri.

Zato kličemo v prvi vrsti na pomoč naše rojake, katerim je mila osoda privoščila boljše razmere. A naši

skromni domači viri bi se žalibog prekmalo posušili, ako bi hoteli samo iz njih zajemati v olajšanje ogromne reve.

Da je državni zbor tako blagohotno sprejel klic po državni pomoči in da so se celo visokodušni možje v Spodnjeavstrijskem deželnem zboru potegnili za naše nesrečne deželane, to nam daje zanesljivo poročstvo, da smemo računati tudi na blago sočutje sodržavljanov po drugih deželah našega cesarstva.

Zato se obračamo z nujno prošnjo do vseh človekoljubov naj nam blagovolé poslati milodarov, da bomo mogli pomagati povsod, koder sila najhuje pritiska.

Preverjeni smo, da nismo zastonj na pomoč klicali javne uže mnogokrat preskušene radodarnosti; zato se uže zdaj iskreno zahvaljujemo vsem blagim dobrotnikom, tudi v imenu nesrečnih naših siromakov.

V Gorici 15. decembra 1887.

Coronini, deželni glavlar.

(Sledijo podpisi več družih poslancev.)

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Danes prične se zborovanje državnega zbora in v prihodnjem listu poročati imeli bomo priliko o tem, kar se je godilo pri otvorjenji državnega zbora. — O tem pa, kar bi v obče desnica državnega zbora bržčas znala sprožiti gledé šolstva, pa nekako senco prihodnjih korakov kažeta dva, v češkem in v gališkem deželnem zboru oglašena predloga, katera merita nato, da naj se državni šolski zakon preuredi v smislu člena XI. državnih temeljnih zakonov tako, da določuje v resnici samo vodila in načela uredjenja šolstva, vse drugo pa prepušča se deželnim zborom. — Ako bi se dosegel tak državni šolski zakon, potem bi se gotovo tudi izvršilna oblast naučnega ministerstva omejila tako, da bi ne smel več brez pritrditve deželnega avtonomnega oblastva razpustiti javne šolske zavode.

Vojni minister grof Bilandt obolel je in so zdravniki pri bolezni vmes segli z operacijo.

Ogerska. V ogerskem državnem zboru obrnil se je poslanec Fenyvesy izmed stranke, katera se imenuje zmerna opozicija pod vodstvom grofa Apony-a v dolgem za mišljenje nekaterih ogerskih političnih krogov značljivim govorom, v katerem naravnost zahteva od ministerskega predsednika Tisza, da naj se utika v naše, to stranske zadeve, ker nekateri češki časniki brez prikriivanja delajo na razširjenje avtonomije, po kateri naj bi se sedanji dualizem prevstrojil v trializem. Govornik je konečno trdil do besede: Ako bi danes na mestu Tiszovem sedel grof Andrassy, vložil bi v Avstriji svoj veto zoper vse panslavistično trialistično prizadevanje. —

Na to vprašanje odgovoril je Tisza dne 19. t. m. rekoč: Vprašanje vtikanja v zadeve druge države je zelo kočljivo in zato se je ne le poslancu, ampak še bolj mi-

nistru v takih zadevah izrekati z veliko previdnostjo. Ako češki listi zagovarjajo trializem, storiti bi mogli prav tisto tudi hrvatski listi, in ako bi se potem hotela avstrijska vlada utikati iz tega povoda v naše zadeve, kaj bi k temu rekel poslanec, ki danes mene vpraša. Jaz kot minister bi takega vtikanja v naše zadeve nikakor ne trpel. — Vse kaj družega bi bilo, ko bi se kaj takega hotelo sprejeti v ustavo, kakor je to bilo za čas grofa Andrassy-a. —

To je govorno jasno: v pisavo časnikov se Tisza ne misli vtikati, pač pa pri vprašanji premembe naše ustave. — No, morebiti se kmalu ponudi prilika, da ogerskim državnikom vrnemo prav z njihovimi besedami.

Bolgarska. — Po novejših poročilih odložil je knez Ferdinand in mati njegova potovanje v Filipopol, in to po poročilih s Sofije zarad tega, ker je treba knezove dvorske železniške vagone nekaj popraviti — bolj verjetno pa je, da zato, ker so nastali v Filipoplu nemiri. Ni še na drobno znano, kako in kaj, pa, ako si res zarad nemirov knez ne upa v Izhodno Rumelijo, videti je, da se je vendar našel drugi „Nabokov,“ kateri bi bil z večjem vspehom poskusil vstreti gorki želji Ruske, da tam z novega vvede ruski vpliv.

Francoska. — Minister unanjih zadev sprejel je poslanika Laške. Kaže se da je dogodba s Florenca dognana. Laški pretor (sodnik) Tosini bode premeščen in zapuščina Husseinova vredila se bode v smislu Laško-Tuneške konvencije.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 25. januarija ob 1. uri 50 minut popoldne.

Državni poslanci došli skoraj vsi, tudi Greuter. Vladini predlogi: Trgovinska pogodba z Laško in Nemško, sklicevanje rezervistov k vajam, o družbah dijakov, polajšavah pristojbinskih pri jubilejskih ustanovah, advokatni tarifi. Derschatta interpelira zarad ostravskemu premoгу znižane voznine. Vsled tožbe poslanca Gregorca zahteva deželna sodnija ljubljanska dovoljenja zarad žaljenja časti postopati proti slovenskim poslancem: Ferjančič, Hren, Klun, Nabergoj, Pfeifer, Poklukar, Šuklje, Tonkli. Desnica miluje tožnika. Lichtenstein in Rapp predložila sta načrt avtonomno-verskega zakona ljudske šole. Taaffe odgovoril je vrsto interpelacij, tudi Poklukarjevo gledé požara in železnice kamniške, rekši, da po novejši ponudbi konsorcija bode pri večji njegovi voljnosti železnica kmalu gotova.

Zitna cena

v Ljubljani 21. jannarija 1888.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 85 kr. — banaške 6 gold. 20 kr. — turšice 5 gold. 36 kr. — soršice 6 gold. — kr. — rži 4 gold. 6 kr. — ječmena 3 gold. 41 kr. — prosa 3 gold. 74 kr. — ajde 4 gold. 22 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 67 kr. 100 kilogramov.